

Anders Adells

SLÄKTFÖRENING

MEDLEMSBLAD

Nr 57 Juni 2000

Anders Adells släktförening

Medlemsblad nr 57, juni 2000

Släktmöte år 2000 i Linköping.

Medlemmarna i Anders Adells släktförening kallas till ALLMÄNT SLÄKTMÖTE i Linköpings Gamla Domprostgård, Storgatan 47, 582 28 Linköping, lördagen den 5 augusti år 2000, kl. 18.00 i samband med släkträffen där. Domprostgården ligger i anslutning till Linköpings slott och Borggården.

Ann-Sofi Ringkvist, ordf.

Program för släktmötet i Linköping.

Lördagen 00 08 05 i Gamla Domprostgården.

- 11.00 Styrelsen sammanträder
- 12.00 Deltagarna samlas i Gamla Domprostgården.
- 12.30 Lunch och kaffe.
- 14.30 Guidad visning av Linköpings nya bibliotek. Intressant för både stor och liten ! Aktiviteter för alla åldrar finns på biblioteket.
- 17.00 Kaffe
- 18.00 ALLMÄNT SLÄKTMÖTE
- 19.00 Kvällsmål med potatissallad och kassler. Medtag valfri dryck.

Söndagen 00 08 06 i Örtomta.

- 11.00 Högmässa i Västra Hargs Kyrka med kyrkkaffe i församlingsgården.
Rundvandring.

Kostnader för lördagen för vuxen 150 kr och för barn 50 kr (ålder 7 – 15 år).

Anders Adells släktförening

Ordf Ann-Sofi Ringkvist Bygdegatan 236, 583 31 Linköping 013/21 32 36
V ordf Anette Nystrand Boställsgatan 57, 583 31 Linköping 013/21 32 75
Kassör Stefan Adell Lindesbergsgat 5, 582 53 Linköping 013/12 83 49

Föreningen har postgirokonto 23 02 38-8, Anders Adells släktförening
Redaktör Öved Adell Höjdenvägen 5, 688 91 Storfors 0550/70023

En vädjan från redaktören: Skicka bidrag till medlemsbladet.

Verksamhetsberättelse för Anders Adells släktförenings styrelse 1998 08 08 till 200 08 05

Styrelsen har under nämnd tid bestått av ordf. Ann-Sofi Ringkvist, vice ordf. Anette Nystrand, sekr. Öved Adell, kassör Stefan Adell, ledamöterna Essie Adell, Niklas Adell, Lennart Ahlberg, Claes Jonson, Johan Adell, Christina Thornesköld och Göran Wendelhof.

Arkivarie: Stefan Adell och Öved Adell med uppgift att sköta kontakterna med Stift- och Landsbiblioteket i Linköping.

Styrelsesuppleanter har varit Mattias Adell, Lotta Jonson och Rune Kyllenbäck. Styrelsen har sammanträtt 1998 08 08, 1999 01 24, 00 01 23 samt 00 08 05.

En arbetsgrupp med uppgift att förbereda inför släktmötet år 2000 har bestått av Stefan Adell, Anette Nystrand, Claes Jonson, Lennart Ahlberg, Niklas Adell, Essie Adell samt Ann-Sofi Ringkvist.

Föreningen har ca. 180 medlemmar.

Styrelsens främsta arbete under mandatperioden har varit att få tillstånd smidiga rutiner vad gäller inbetalningsförfarande och utskick av inbetalningskortet för släktföreningens årsavgift. Arbetet har också varit att finna nya lösningar för nyrekrytering till vår släktförening. Ett förslag från styrelsen är att alla medlemmar som fyller 18 år skall få ett diplomlikande välkomnande till vår släktförening. Styrelsen måste arbeta vidare med denna fråga.

Förberedelser och förslag har av styrelsen arbetats fram vad gäller anpassning av information om släktföreningen till datamedia. Ett förslag till utformning av hemsida på Internet för vår släktförenings räkning har gjorts av Göran Wendelhof. Förslaget finns att läsa på Internet (adress: <http://members.tripod.com/~nycol/adellska/index.html>)

Styrelsen har också arbetat med förberedelser inför kommande släktmöte 00 08 05 – 00 08 06.

Släktmöte ägde rum i Askeby 1998 08 08 och i Örtomta 1998 08 09 med ca. 55 deltagare.

Medlemsbladet har utkommit med nr. 54, 55, 56 och 57.

Släktföreningen har som tidigare uppvaktat vid medlemmars större födelsedagar från och med 50 år genom att översända diplom med släktvapnet.

Brevpapper, korrespondenskort och kuvert med släktföreningens vapen har tillhandahållits genom kassör Stefan Adell.

Linköping 00 08 05

Styrelsen för Anders Adells Släktförening.

Till det vaknande livet.

Det är då jorden vaknar till vår
som du vaknar till livet, du kära,
då ingen fyrast i blomning står
du blir mig levande nära,
du värliga lilla, du givaste drömm, värliga
som slumrar under mitt lyärta

du växer i tystnad och stilla ro
till livet, som väntas dig, kära.
Likt från som dolda i jorden gro
att en gång blommar på våra,
så växer du också mot dagens ljus,
mot livets soliga vägar.

Jag vet, att livet skall följa på vår,
och sommar av vinter döljas,
att in, som nu uti blomning står ört
av frostdrättens köld skall glöddas,
att människodrömmar i spillov slås
och himmelens stjärnor falla.

Gud skydde dig kära i livets vår,
i solmarens blomningstider.
Gud skydde dig än när höststormen slår,
när jorden klagas och lider.
Gud tage din hand i sin fadershand
och lede dig väl genom livet.

2 juni 1920.

*Åttio år senare disputerade Eriks son Gunnar (D VII 1 c) för medicine
doktorsgrad vid Linköpings universitet den 12 maj.*

Linköping University Medical Dissertation

No. 626

INDICATORS OF COLORECTAL CANCER PROGNOSIS AND RESPONSE
TO PREOPERATIVE RADIOTHERAPY

Gunnar Adell

Division of Oncology

Department of Biomedicine and Surgery

Faculty of Health Science, SE-581 85 Linköping, Sweden

Linköping 2000

Det blev en odramatisk och vänlig disputationsakt under tre timmar och sedan bjöd Gunnars medarbetare på onkologiska kliniken på smörgåstårta och champagne inne på klinikens lunchrum.

På kvällen bjöd Eva och Gunnar på en läcker supé i Vidingsjöes församlingslokal, där åtskilliga tal utväxlades mellan Gunnar och de akademiska dignitärerna. Själv bidrog jag med en visa som alla sjöng tillsammans. Skidturen till Storhognatoppen gjorde vi under ett vintersportlov då Gunnar var i tonåren och var med oss i Grövelsjöfjällen. Hans skidutrustning var väl inte den bästa - men med den envishet som han uppvisade redan då genomförde han turen och besteg Svealands högsta berg.

Öved Adell

Doktor Gunnar 12 maj 2000

(Mel. Vintern ra)

/: Gunnar strävat upp på lärdomshöjder
Disputerat har du gjort i dag
Och vi delar gärna dina fröjder
Även vi som är okunnigt lag :/
/: Envishet du visa' redan i skolan
Och när du med oss trots skoskav, ack nej!
Skida' ända upp på Storhognatoppen
Ana'vi, den gossen ger sig ej. :/

/: Dig vi unnar verkli'n doktorshatten
också ringen som ju snart blir din
Nu med Eva dansa runt i natten
Hon är säkert också glad i sinn :/
/: Och det är vi alla, det ska du veta
Att med envishet du kommit i mål
För den segem hurrar vi nu så gärna
Glaser lyfter vi och ropar skål! :/

Tack och farväl Oscar

Den 18 april 2000 var en dyster dag. Vi, Kerstin och Edvin, kände tyngden och den förkrossande insikten att inget är odödligt och för evigt bestående, inte mina bröder, systrar, svågrar och svägerskor, de som varit stommen i mitt liv. Just detta är jag på väg att ta farväl av. Denna syskonkärlek som växte fram i vårt hem är unik. Men jag konstaterar att syskonkärleken består. Det fick jag bevis på när vi träffades i Köpings kyrka.

Väl framme vid platsen för vår broders sista farväl av denna jord förstod jag hur stor uppskattningen och vänskapen var i den krets han nu lämnade:

Odd-Fellow-Logen bildade häck i kyrkan och högtidlig höll hans minne med en hälsning vid kistan.

Den närmaste slakten och vi syskon, svågrar, svägerskor kom för att bringa Oscar en sista hälsning.

Det blev en gripande och stämningsfull begravningsakt med Bo Adell som officiant och med underbar musik från orgelläktaren.

Vid båren tackade vi alla för den tid vi fått lära känna bror Oscar som en kärleksfull, omtänksam, glad och trevlig kamrat. Tack!

Tack för alla vackra minnen Du gav!

Vid stunden i kyrkan tackade syskonen genom Edvin med några rader, Odd Fellow gav Oscar en sista hälsning med att bilda ring runt båren och ett tack och standardhälsning.

Det fanns också andra sörjande som visade sin sympati och uppskattning. Tex Rune Yngström som hade känt Oscar sedan 1941 och haft kontakt ända sedan dess.

Med honom var också Gunnar Liljengren. De antogs som volontärer vid Sörmlands pansarregemente 1941. Efter avslutad utbildning fortsatte Yngström som militär.

Oscar och Gunnar tog civila arbeten, men trots det fortsatte gemenskapen och kamratskapet genom livet.

Vi har alla bevis för att Oscar var en glad, god och omtänksam medmänniska. Han lämnar därför ett stort tomrum efter sig.

Vi sörjer Dig alla djupt.

Edvin Adell

Några rader till min bror Oscar Adell

Tack för tiden!
Tack för lärdom, storebror!
Tack för allt vi minns idag!
Det är bilder - tecken i vårt minne
som berör oss alla.

Det är sorgen, det är glädjen
att ha känt Dig "blott en dag".
Det är kunskap om gemenskap -
blott vår egenskap är nära.

När vår vardag tränger på
skall vårt minne bli kvar
av en broder, fader och kamrat,
levande till våra dagar.

Vi skall minnas - vi skall åtrå
vår broder - än en dag.
Allt vårt liv idag är ända
när vår broder från oss far.
Ändå skall ett minne
av vår broder finnas kvar.

Livet är en skänk från ovan
och dess vedermodor kvar
Tänk om glädjen, sötman och behag,
lusten inte finnes kvar.
Vi är alla barn av tiden,
samma barn som tiden fött
i oändlig form av människa
- till den dag jag återföds.

Tack för livet!
Tack för kärlek!
Tack för minnet utav Dig!

Allt är nära, allt är fjärran,
allt är syskonkärlek blid.
Minns vår stund på jorden
allt vår moder - fader önskat.
Tänk att detta vi har funnit,
tänk att allt vi gjort
för ett kommande släkte.
Tänk att allting åter blomstrar,
av vårt jobb, för bättre liv.

Tack vårt barn av liv och lust
kommen åter som en tröst.
Tack för allt av minnen som Du gett
Tack för broderskärlek stor
Tack för den Du var!

Tack för allt - vi har Dig kvar.
Oscar, när Du nu ifrån oss far
Vi tackar Dig vid båren Din
för en god och lycklig tid!

Jag önskar Dig en salig tid
Vi ses, som vanligt, i en annan tid.

Tack Oscar vad som varit
Vila i frid.

Edvin och Kerstin

Minnen kring min bror Oscar som avled den 9 april 2000

Mina minnen börjar redan på 30-talet då familjen bodde i Bränninge järnvägsstation, 8 km från Linköping, där vår far var stins på MÖJ (Mellersta Östergötlands Järnväg).

Efter avslutad folkskola och ett år på Allmänna Högre Läroverket i Linköping började Oscar som springpojke på en herrekiperingsfirma "Gunnar Jansson" i Linköping. Där blev han sedan affärsbiträde och var där tills han tog värving 1941 till P10 i Strängnäs.

Under senare delen av 30-talet var Oscar och jag mycket tillsammans med tre andra pojkar i byn. Vi spelade badminton och fotboll på somrarna. Vi hade ett fotbollslag som spelade i en hemmagjord serie. Vi cyklade till bl.a. Stjärnorp och Malmslätt som också hade miniserier. Oscar och jag spelade också badminton, både singel och dubbel. Vi hade gjort en badmintonplan på stationsområdet. Det kom arbetskamrater till Oscar från Linköping och spelade med oss.

Grabbarna var mycket imponerade när de fick smörgåsar och kaffe eller the av mamma. Det var de inte vana vid. Våra yngre syskon Edwin och Axel var för små så de fick inte vara med oss stora grabbar. Robert som var äldre hade mest intresse av musik och motorcyklar. Det var en underbar tid.

När Oscar började sin militära bana träffades vi inte så ofta, men han kom alltid hem varje storhelg till våra föräldrars glädje och även vi syskon tyckte ju det var roligt. Han var en flitig brevskrivare. Om han hade möjlighet skrev han varje vecka hem till mamma. Och vad jag minns så skrev mamma alltid brev tillbaka och berättade vad som hade hänt hemma och med oss andra syskon.

I mitten av 40-talet slutade Oscar vid P10 och fick anställning på en herrekiperingsfirma i Strängnäs, Fagerströms. Där arbetade också Inga-Lisa, tyckte uppstod och de gifte sig 1946.

Tiden gick och vi träffades då och då.

Gertrud och jag hade också gift oss 1946 och vi åkte till Oscar och Inga-Lisa i Strängnäs och de besökte oss i Västerås.

Sedan flyttade Oscar med familj till Lindesberg och Gertrud och jag till Uppsala och efter 1½ år till Södertälje, men även under den tiden höll vi kontakten.

1953 flyttade Oscar till Köping som försäljningschef i ett grossistföretag inom textilbranschen, Karlströms. Då fick vi litet närmare att besöka varandra.

I början av 60-talet började vi tillsammans besöka en vintersportanläggning i Gräftåvallen, Oviksfjällen i Jämtland. Där byggde vi sedan under 70-talet var sin sportstuga och sedan blev kontakten med Oscars familj tätare, både sommar och vinter.

Vi åkte gärna till fjälls vid påskhelgerna, då vi kunde ta några semesterdagar samtidigt. Vi bestämde då träff någonstans efter vägen t.ex. i Mora eller Orsa och sedan fortsatte vi med våra familjer tillsammans till Gräftåvallen. Vi hade mycket roligt och en del strapatser också, men inget allvarligt. Under den här tiden åkte vi ibland till Dalarna och firade nyårshelgerna där. Vi tyckte att det ofta var för kallt i Gräftåvallen vid nyårstiden. Våra barn hade vuxit upp och bildat egna familjer och hade eget nyårsfirande. Vi blev förtjusta i den vackra omgivningen runt Siljan, så i början av 80-talet sålde vi våra stugor i Gräftåvallen och köpte var sitt hus i Vikarbyn, Dalarna. Vi började närma oss 60 år och det var bra att kunna avkorta resvägen med 30 mil. Husen har vi fortfarande kvar.

Under årens lopp har vi också gjort semesterresor utomlands tillsammans. Ibland med bilar som till Holland, Belgien och Danmark. Ibland med buss till Österrike och Ungern. När Oscar fyllde 70 år hade han och Inga-Lisa "rymt" till Bryssel, där Kerstin då var bosatt. Men med Inga-Lisas och Kerstins goda minne flög Gertrud och jag dit och överraskade Oscar. Det var roligt.

Vi har alltid haft mycket trevligt och roligt tillsammans med hela familjen.

Oscar och jag har under många år ringt till varandra varannan vecka och talat om vad vi sysslat med under den gångna veckan och om vi har haft någon kontakt med de övriga syskonen. Det har känts mycket bra.

Detta är bara en liten del av alla minnen.

Oscar har alltid varit glad och omtänksam, generös och hjälpsam. Han lämnar ett stort tomrum efter sig. Vi fattar inte att han är borta, men vi skall alltid minnas honom med tacksamhet. Våra tankar går till vår kära svägerska Inga-Lisa och barnen med familjer.

Bengt och Gertrud

Min älskade livskamrat
Vår älskade Pappa och Morfar

**Oscar
Adell**

* 1/8 1921

har i dag stilla insomnat

Köping 9/4 2000

INGA-LISA

Kerstin

Pernilla med familj

Fredric

Elin

Christer

Syskon

Övrig släkt och vänner

*Störst av allt är kärleken
Vårt allt och stöd i livet*

Ett upptäckande arbete om min farfar Arthur Adell

Marie-Louise Knight
Svenska C
KOMVUX Tomelilla
VT 1999

Inledning

Min farfar, Arthur Adell, dog när jag var 4 år gammal. Jag har inga minnen av honom. Jo, ett. Vi åker hiss, farfar och jag. Upp och ner, upp och ner, i väntan på att de andra ska bli klara och komma ut till oss. Min farfar var präst. Han skrev något som kallas tidegärder. Psalmer eller böner, jag vet inte. Nån gång ska jag ta reda på det.

Som ung tycker man att livet är oändligt. Framtiden är ett oräkneligt antal dagar, månader och år. Det jag inte har lust med eller hinner just nu kan göras en annan dag, ett annat år, nån gång i framtiden. Plötsligt när man blir äldre inser man att allt är begränsat. Tiden, dagarna, livet. Ja, faktiskt framtiden. Tanken på att allt och alla inte finns för evigt får en att förstå att vissa saker inte längre kan skjutas upp. Framtiden är för osäker.

När jag började på kursen Svenska C, på KomVux, fick jag möjligheten att forska och skriva om precis vad jag ville. Genast kom tanken "Nu har jag chansen. Chansen att äntligen ta mig tid och ta reda på vad det var farfar egentligen gjorde".

I min uppslagsbok, Bra Böckers Lexikon, står

Adell, Arthur, 1894-1962, präst, kyrkoherde i Söderköping. Genom studier i främst reformationstidens gudstjänstliv har han verksamt bidragit till liturgisk förnyelse i svenska kyrkan, bl.a. som redaktör för den 1926 startade tidskriften *Svenskt gudstjänstliv*. Tillsammans med Knut Peters utgav han den mycket spridda bönboken *Den svenska tidegården* (1928)

Historik

Efter Jesu död och uppståndelse samlades de kristna i grupper för att tala om, be till och lovsjunga Gud. För de små församlingarna var det naturligt att utgå från den gudstjänstform de var vana vid, den judiska. Den judiska gudstjänsten hade ju varit Jesus gudstjänst och till den lade de kristna nattvarden, tacksägelsen över att möta den återuppståndne.

I sin bok *Jubilate* tecknar Rolf Larsson en bild av urkyrkans gudstjänster. Han påtalar den unga kyrkans tydliga arv från judendomen. Man sjöng psaltarpsalmer, växelvis eller med försång och svar. Bibeltexter och böner lästes eller reciterades på en entonig melodi precis som i synagogan. Och den judiska seden att avsluta måltiden med att sjunga välsignelse över en bägare med vin stod som förebild till den lovsång som sjöngs före nattvardsbönen.

Judarna brukade förrätta bön tre gånger om dagen och genom att läsa Apostlagärningarna kan vi lära att de kristna följde denna sed. (Ap.G 2:15, 3:1, 10:9) I början var bönestunderna enskilda men snart samlades man till gemensam bön tre gånger om dagen; före gryningen, i gryningen och på kvällen efter arbetets slut.

Det är viktigt att komma ihåg att den unga kristna kyrkan var förföljd. Det fanns ingen möjlighet att bygga strålande gudstjänstrum eller skapa utsirade gudstjänstritualer. Men de utvecklade en speciell gudstjänstrutin som fungerade i de mest skilda situationer. Tidegården, bönestunderna där den gemensamma sången av psaltartexter och böner skapade en enkel helhet.

När den kristna kyrkan på 300-talet accepteras i det romerska riket kom körsången att utvecklas till den gregorianska musiken. Knut Peters skriver i boken *Den gregorianska sången* att den gregorianska sången intimt hänger samman med liturgin, ritualen vid gudstjänsten. Vissa melodier är enklare, de bär fram vårdagens lovsånger medan andra tillhör de stora högtiderna och har en vackrare musikalisk dräkt. Men den gregorianska musiken är inte utsmyckad, dess uppgift är att bära fram orden. Musiken är entonig, rytmen är fri dvs inte bunden i bestämda takter utan ansluter till den latinska texten. Då påven Gregorius den store på 500-talet ordnade och nedtecknade den gudstjänstmusik som var i bruk lånade han också sitt namn till den.

På 1400-talet hade den kristna kyrkan fortfarande stora inslag av tidegården i sitt gudstjänstliv. Men i och med Martin Luther och reformationen skedde en splittring av kyrkan. Den romerskt-katolska fortsatte med att förätta mässa på latin medan den anglikanska och evangeliskt-lutherska övergick till folkspråk. I årsboken *Tidegårdens tillskyndare* beskriver Ragnar Holte hur tidegården i England reformerades och slutligen koncentrerades till morgonbön 'Mattins' och aftonbön 'Evensong'. Denna form av tidegården har obrutet levt kvar fram till våra dagar.

I Sverige fick reformationen ett annat resultat. Övergången till svenska som gudstjänstspråk innebar, enligt Knut Peters, i praktiken dödsstöten för den sjungna tidegården och den gregorianska sången. De latinska texterna och melodierna var en så etablerad enhet att man inte klarade av att anpassa den svenska texten till de gamla melodierna. Ragnar Holte skriver att trots att viljan fanns, att bevara den latinska tidegården, föll den ur bruk. Ottesång och aftonsång minde snart bara till namnet om de bortglömda tidegårderna och i mässan fanns på slutet av 1600-talet bara små rester kvar som hågkomst.

I slutet av 1800-talet och början av 1900-talet svepte en renässans över de protestantiska kyrkorna i Europa och man började åter intressera sig för det gamla bruket av tidegårdar.

Kort om Arthur Adell

Arthur Adell föddes år 1894 i Örtomta i Östergötland. Hans far var kantor precis som hans far varit före honom. Pojkarna Adell, fyra stycken, fick tidigt lära sig att spela på kyrkorgeln och tanken var säkert att de skulle följa i faderns spår och utbilda sig till folkskollärare och kyrkomusiker. Arthur bestämde dock, efter att som nybakad student ha vikarierat som folkskollärare, att detta var ingenting för honom. Det blev i stället teologistudier och prästvigning. Sin, sen barnsben, gedigna musikutbildning och fina sångröst hade han dock glädje av hela livet.

Malin Adell beskriver i *Klockarpojken från Örtomta som blev teologie doktor* hur Arthur sommaren år 1922 träffade Knut Peters för första gången. Det var början på en livslång vänskap och ett rikt samarbete. De båda unga prästerna skulle med sitt forskningsarbete komma att återupprätta tidegärderna. Senare samma sommar åkte Arthur till Tyskland och kom då för första gången i kontakt med den levande gregorianska tidebönsången hos Benediktinerna i Maria Lach i Rhenlandet. Detta blev det första av många besök.

Tidegärderna

Under slutet av 1800-talet hade ett intresse för reformationen och den gregorianska musiken vaknat. Runt om i Europa försökte inte bara den katolska kyrkan utan också den evangeliska att restaurera den enstämmiga sången som brukats i tidegärderna. Influenser främst från Tyskland inspirerade bl a biskop U.L. Ullman till ett förnyelsearbete som omfattade både gudstjänstliv och kyrkomusik.

Åke Andrén skriver i sin artikel Laurentius Petri och den liturgiska utvecklingen i Svenska kyrkan under 1900-talet - normativ förebild eller statussymbol, i årsboken *Tidegårdens tillskyndare*, att en internationell rörelse som försökte väcka liv i tidegårdstraditionen växte fram under 1920- och 1930-talet. Exempel på detta var bl a de dagliga tidebönerna hos bröderna i Taizé och hos andra nybildade klosterordnar.

I Sverige arbetade Arthur Adell och Knut Peters med att försöka återskapa tidegården så som den låtit på tiden för reformationen. De arbetade med gamla nedteckningar av både texter och musik och utträttade ett verkligt pionjärarbete med att anpassa tidegårdens svenska språk till de traditionella gregorianska melodierna. I början var de mycket noga med att bara använda material som använts efter reformationen eftersom de inte ville bli beskyllda för att verka katolska.

Redan år 1924 utkom den första utgåvan av *Evangelisk tidegård*. Materialet var överskådligt och pedagogiskt upplagt och enligt Ragnar Holte kanske den mest pedagogiska utgåvan av alla. Arthur började genast att engagera och rekrytera sångare till kören i Stjärnorps kyrka, för om Knut Peters var forskaren var Arthur den som musikaliskt och praktiskt införlivade tidegården i gudstjänstlivet.

År 1930 utsågs Arthur till domkyrkovicepastor i Lund. Pehr Edwall beskriver, i artikeln *Collegium cantorum lundense* ur minnes boken över Arthur Adell, hur det liturgiska bönelivet blev rikare i domkyrkan. Man började regelbundet att sjunga tideböner och särskilt lördagens kompletorium var välbesökt. Eftersom Arthur ansvarade för den praktisk-teologiska övningstermin som alla blivande präster måste genomgå efter sin teologie examen spreds

kunskapen om tidegården. Han fortsatte också genom åren att tillsammans med Knut Peters vidareutveckla tidegården. 1928 kom *Den svenska tidegården*, senare en version med noter, *Det svenska antifonalet musiken till den svenska tidegården* och små häften med *Tideböner för ungdom*.

År 1938 tillträdde Arthur tjänsten som kyrkoherde i Söderköping och han kom att stanna där fram till sin pensionering år 1959.

Laurentius Petri Sällskapet

Under åren i Söderköping utvecklades Arthurs intresse för den gregorianska sången ytterligare. Redan år 1926 hade han startat en kyrkomusikalisk tidning. Denna *Tidskrift för kyrkomusik och svenskt gudstjänstliv* argumenterade för att skapa en helhet bestående av kyrkomusiken och liturgin, gudstjänstrutinen. Men det var framförallt uppgiften att sprida tidegården som Arthur koncentrerade sin kraft på. År 1941 bildades Laurentius Petri Sällskapet med uppgift att "sammanföra dem som hysa intresse för tidebönen... och fastare utgestalta den svenska tidegårdstraditionen". (Zethelius, *Tidegårdens tillskyndare* s 43) Sällskapet anordnade kurser, kyrkodagar för tidebön. Man utbildade präster, organister, lärare, ungdomsledare, kyrkvårdar och andra intresserade för att dessa i sin tur skulle kunna fungera som ledare och lära ut tidegården i sina hemförsamlingar.

Varför

Runt sekelskiftet hade kyrkolivet förfallit, gudstjänstlivet blivit allt torftigare och man brottades precis som idag med ett allt lägre antal besökare i kyrkan.

Av de korta minnesbilder som ett stort antal människor har tecknat av Arthur Adell i boken *Klockarpojken från Örtomta, som blev teologie doktor* har jag kunnat förstå att för Arthur var närheten till Gud och möjligheten att i gudstjänstlivet lovsjunga honom mycket viktig. Denna glädje och trygghet ville han att fler människor skulle få uppleva. Han fann i tidegården ett fantastiskt sätt att både sprida lovsången till Gud och samtidigt åter göra hela församlingen delaktig i gudstjänsten.

Tankar under arbetet

När jag startade mitt arbete trodde jag att farfars arbete var bortglömt och att tidegården endast varit en parentes i svenskt gudstjänstliv. Jag har under arbetets gång upptäckt att så inte alls är fallet och att namnet Arthur Adell fortfarande är välkänt och respekterat i vida kretsar.

Det har varit fascinerande att förstå det samband som genom tidegården finns mellan vår kyrka och den judiska. Och att den "mässande sången" i katolska kyrkor och den engelska evensong också är tidegårdar.

Genom att läsa om min farfars arbete, och många människors tankar om och minnen av honom, tycker jag att jag på något vis fått en ny möjlighet att lära känna honom.

Litteraturförteckning

Andrén, Åke m fl. **Tidegårdens tillskyndare**

Klippan 1991
ISSN 1101-7937

Larsson, Rolf. **Jubilate!**

Södertälje 1984
ISBN 91-7118-517-8

Martling, Carl Henrik. **Fädernas kyrka och folkets**

Borås 1992
ISBN 91-526-1808-0

Peters, Knut. **Den gregorianska sången**

Uppsala 1930

Svenska trossamfund

Södertälje 1985
ISBN 91-7080-699-3

Klockarpojken från Örtomta, som blev teologie doktor

Minnesskrift över Arthur Adell (1894-1962)

Adell, Arthur och Peters Knut. **Antifonale till veckans tideböner**

Lund 1949

Tideböner för ungdom

Den svenska tidegården

Laudes och vesper
Borås 1996
ISBN 91-526-2430-7

Ett särskilt tack till

Lars Adell, Östra Ljungby

Per Kjellgren, Linköping tidigare kyrkoherde i Söderköping

Ragnar Holte, Lund professor i teologi, ordför i Laurentius Petri sällskapet.

Folke Bohlin, Lund musik professor, ledamot i Laurentius Petri sällskapet

Personal vid Pastoral Institutet i Lund.

*Glöm inte att betala
årsavgiften med det
bifogade inbetalnings-
kortet!*